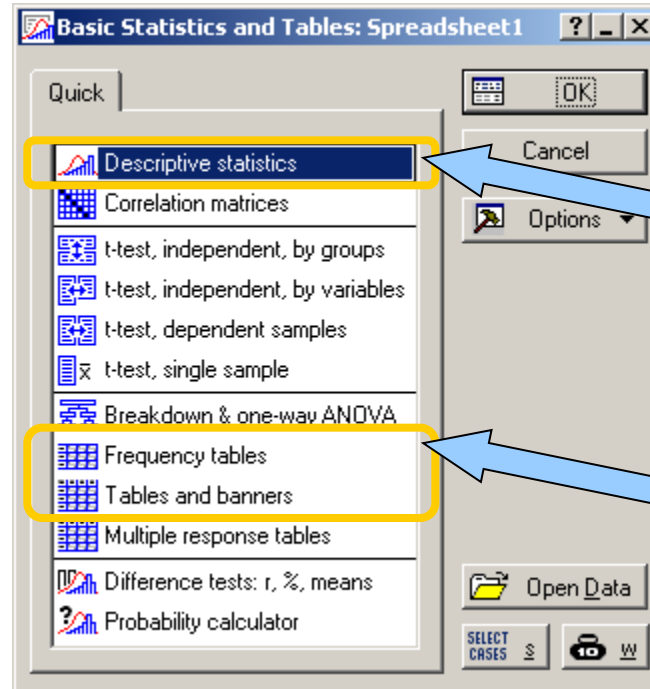
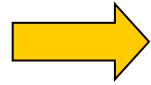
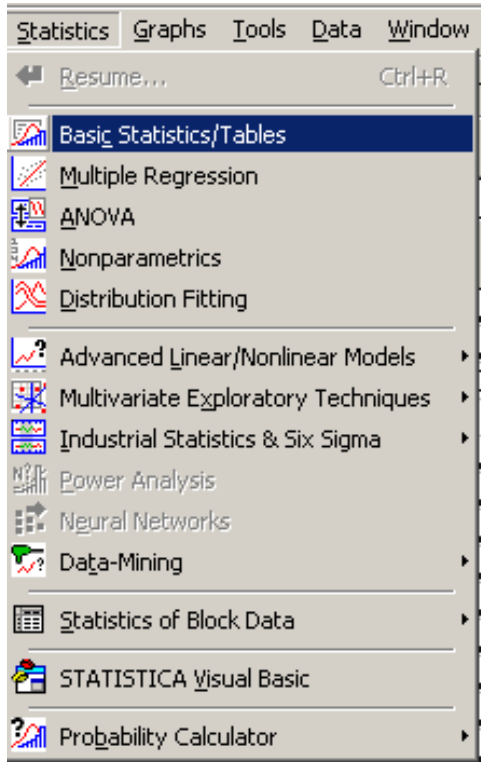

Analýza dat na PC I.

Popisná analýza v programu Statistica

Analýza dat na PC I.

Základní popisná statistika

Popisná statistika

Frekvenční
tabulky, analýza
kontingenčních
tabulek

Typy proměnných

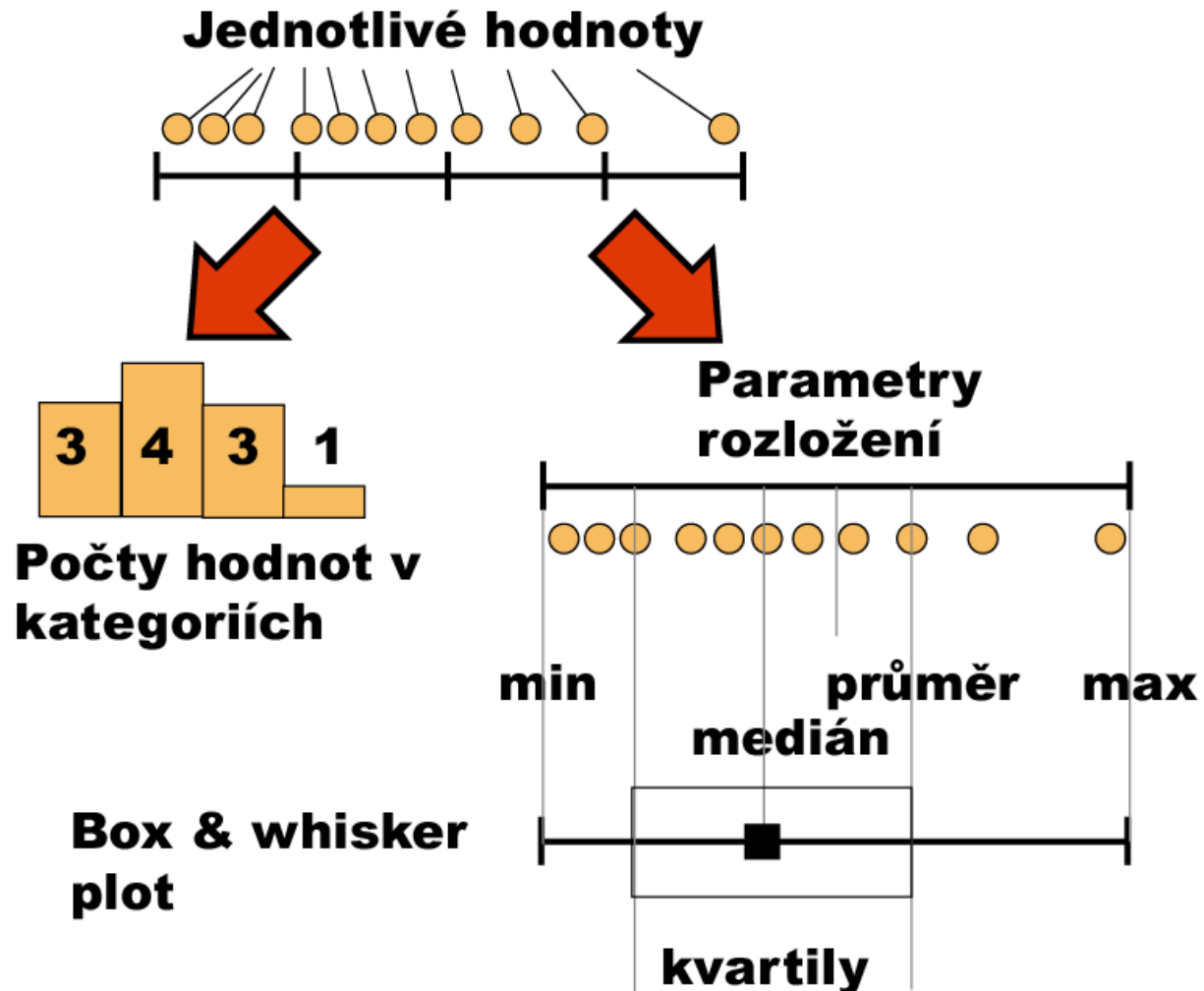
◆ Kvalitativní/kategorická

- ◆ binární - ano/ne
- ◆ nominální - A,B,C ... několik kategorií
- ◆ ordinální - $1 < 2 < 3$...několik kategorií a můžeme se ptát, která je větší

◆ Kvantitativní

- ◆ nespojitá – čísla, která však nemohou nabývat všech hodnot (např. počet porodů)
- ◆ spojitá – teoreticky jsou možné všechny hodnoty (např. krevní tlak)

Řada dat a její vlastnosti

Frekvenční rozložení

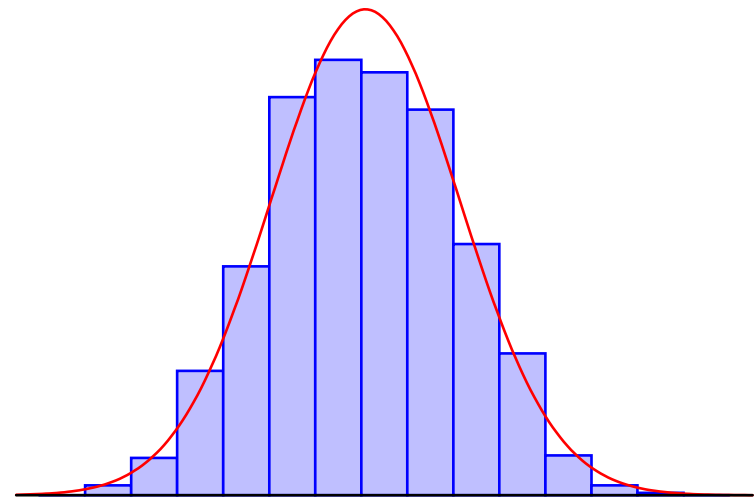
Kategorie	Četnost
B	5
C	8
D	1

Kvalitativní data

Tabulka s četností jednotlivých kategorií.

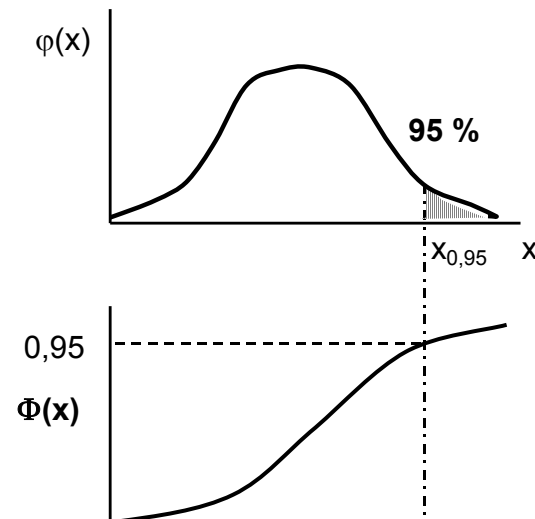
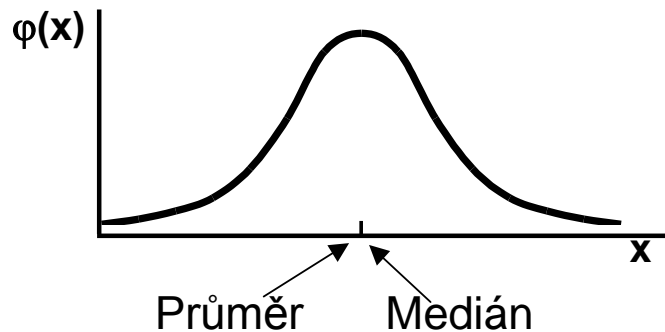
Kvantitativní data

Četnost hodnot rozložení v jednotlivých intervalech.

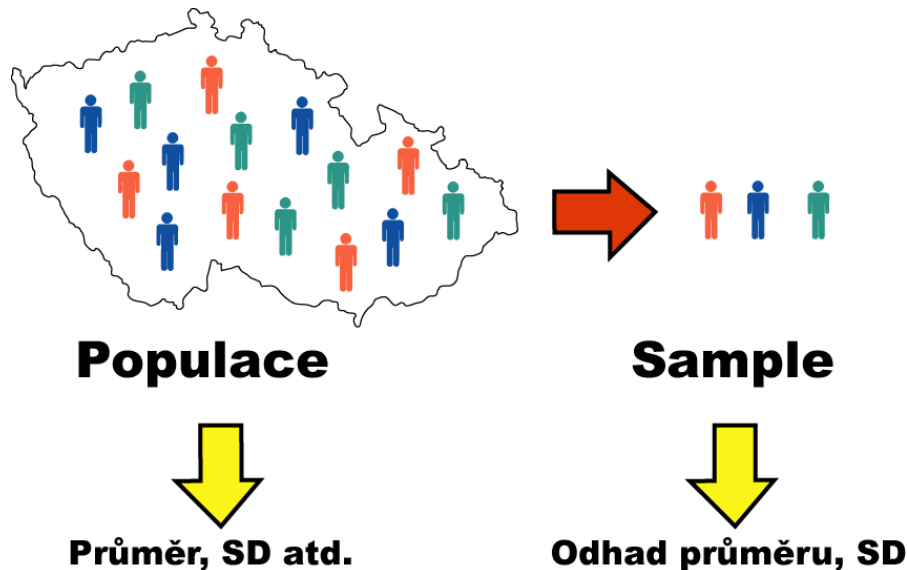
Parametry rozložení

- ◆ Soubor dat (řada čísel) můžeme charakterizovat parametry jeho rozložení
- ◆ Hlavní skupiny těchto parametrů můžeme charakterizovat jako ukazatele:
 - ◆ Středu (medián, průměr, geometrický průměr)
 - ◆ Šířky rozložení (rozsah hodnot, rozptyl, směrodatná odchylka)
 - ◆ Tvaru rozložení (skewness, kurtosis)
 - ◆ Kvantily rozložení – kolik % řady dat leží nad a pod kvantilem

Populace a vzorek

- ◆ Populace představuje veškeré možné objekty vzorkování, např. veškeré obyvatelstvo ČR při sledování na úrovni ČR, z populace získáme reálné parametry rozložení
- ◆ Z populace je prováděno vzorkování za účelem získání reprezentativního vzorku (**sample**) populace, toto vzorkování by mělo být náhodné, důležitá je také velikost vzorku, ze vzorku získáme odhady parametrů rozložení

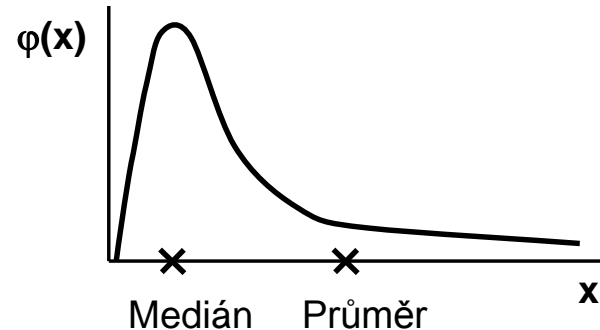
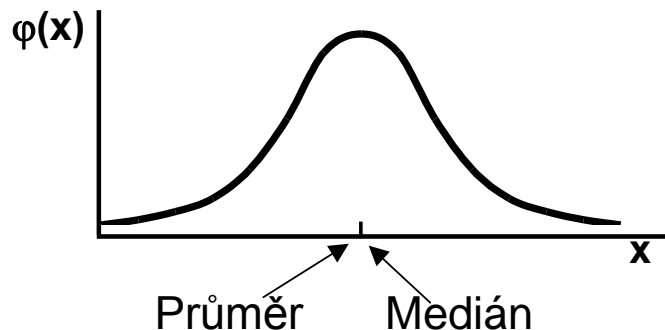

Ukazatele středu rozložení I

- ◆ **Průměr** – vhodný ukazatel středu u normálního/symetrického rozložení, kde x_i jsou jednotlivé hodnoty a n jejich počet

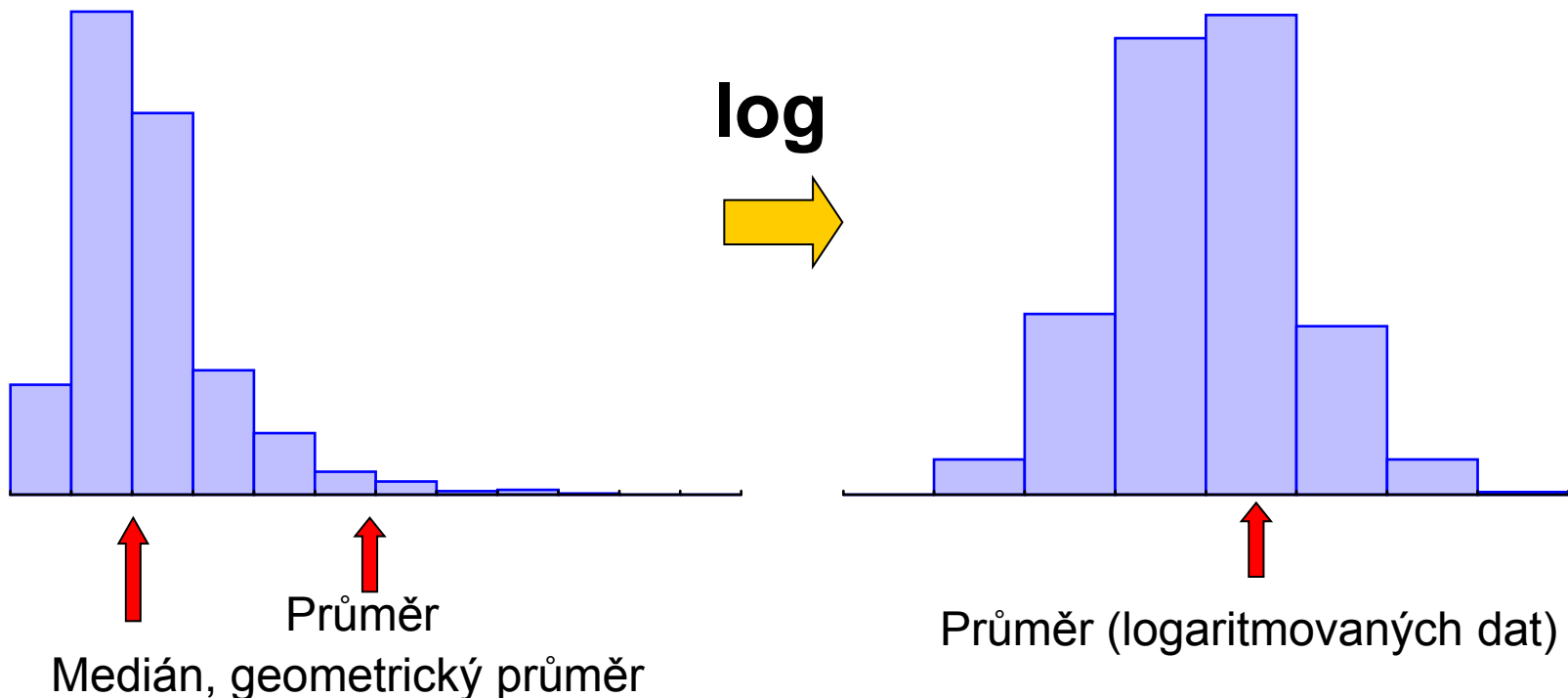
$$E(x) = \bar{x} = \sum_{i=1}^n \frac{x_i}{n}$$

- ◆ **Medián** – jde vlastně o 50% kvantil, tj. polovina hodnot leží nad a polovina pod mediánem
- ◆ V případě symetrického rozložení jsou jejich hodnoty v podstatě shodné

Ukazatele středu rozložení II.

- ◆ Geometrický průměr – antilogaritmus průměru logaritmovaných dat, je vhodný pro doleva asymetrická data (lognormální rozložení), která jsou v biologii velmi častá, jeho hodnota v podstatě odpovídá mediánu
- ◆ Takto asymetrická data je možné převést logaritmickou transformací na

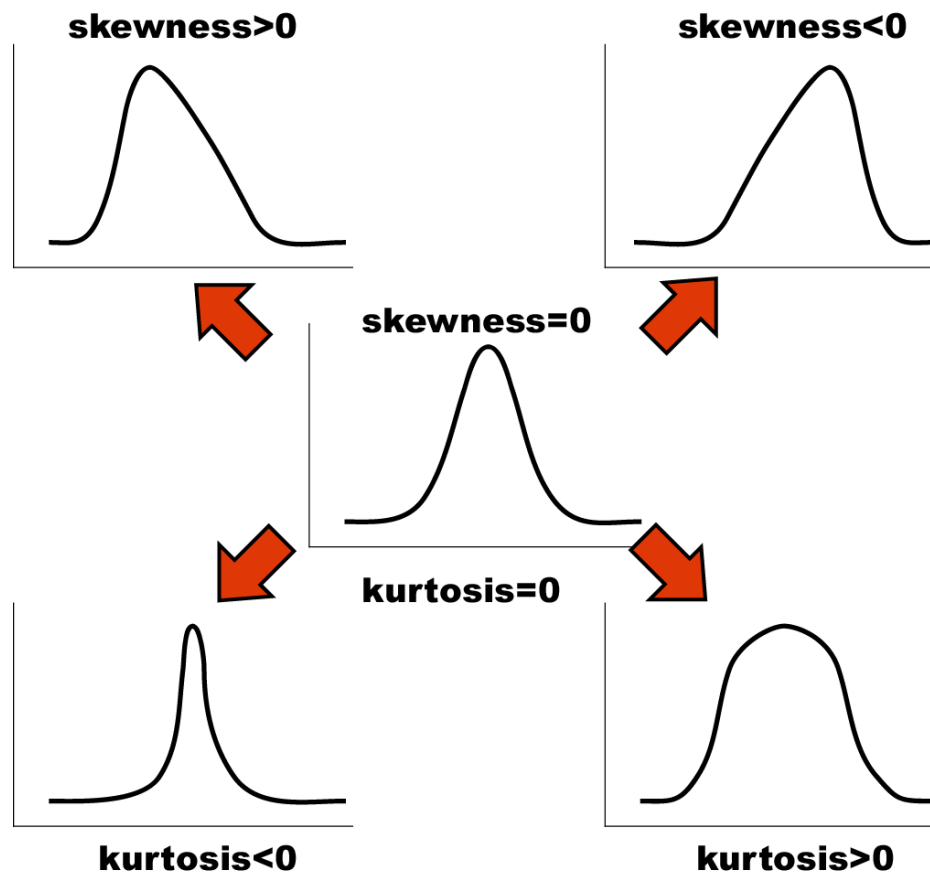

Ukazatele šířky rozložení

- ◆ **Rozptyl** je ukazatelem šířky rozložení získaný na základě odchylky jednotlivých hodnot od průměru.
$$s^2 = \frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{n - 1}$$
- ◆ Obdobně jako u průměru je jeho vypovídací schopnost nejvyšší v případě symetrického/normálního rozložení
- ◆ **Směrodatná odchylka** je druhá odmocnina z rozptylu
- ◆ **Koeficient variance** - podíl SD ku průměru (u normálního rozložení by se 95% hodnot mělo vejít do průměr ± 3 SD), pokud je SD větší než 1/3 průměru jsou teoreticky pravděpodobné záporné hodnoty v rozložení – ukazatel problémů s normalitou dat

Ukazatele tvaru rozložení

- ◆ **Skewness** – ukazatel „šikmosti“ rozložení, asymetrie rozložení
- ◆ **Kurtosis** – ukazatel „špičatosti/plochosti“ rozložení

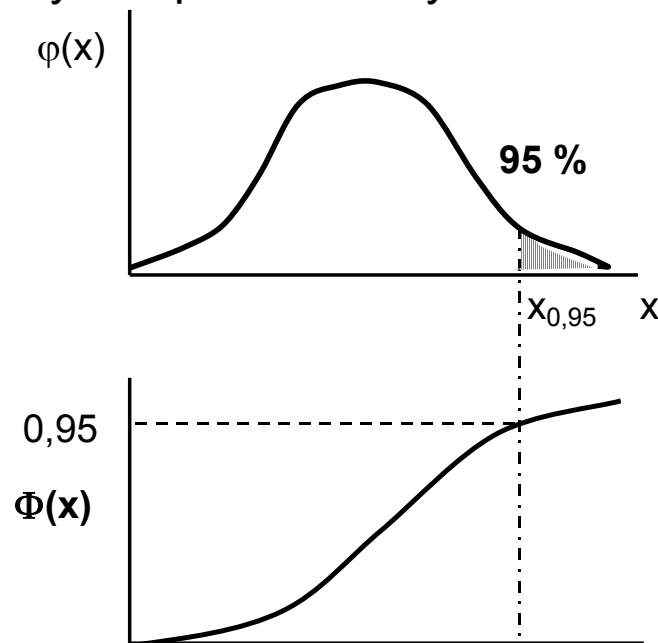

Další parametry rozložení

- ◆ **Počet hodnot** – důležitý ukazatel, znamená jak moc lze na data spoléhat
- ◆ **Střední chyba odhadu průměru** - je založena na směrodatné odchylce rozložení a **počtu hodnot**, vlastně jde o směrodatnou odchylku rozložení průměru. Říká jak přesný je náš výpočet průměru. Čím větší počet hodnot rozložení, tím je náš odhad skutečného průměru přesnější.
- ◆ **Suma hodnot**
- ◆ **Modus** – nejčastější hodnota, vhodný např. při kategoriálních datech
- ◆ **Minimum, maximum**
- ◆ **Rozsah hodnot**
- ◆ **Harmonický průměr** - převrácená hodnota průměru převrácených hodnot (vždy platí harmonický průměr < geometrický průměr < aritmetický průměr)

Distribuční funkce

- ◆ Definice kvantilu dle distribuční funkce - Kvantil rozložení ($X_{0,95}$) je číslo, jehož hodnota distribuční funkce je rovna pravděpodobnosti, pro kterou je kvantil definován ($\Phi(x)$... distribuční funkce), tj. pokud vezmeme nějaký bod rozložení a porovnáme jej s tímto bodem (kvantilem), máme 95% pravděpodobnost, že bude menší než hodnota kvantilu ($X_{0,95}$).
- ◆ Pomocí distribuční funkce můžeme určit jaký podíl hodnot rozložení je menší než daná hodnota – využití při statistických testech

Analýza dat na PC I.

Základní popisná statistika

Výběr proměnných

Tabulka četností hodnot

Box and whisker plot (následuje nastavení zobrazených parametrů)

Histogram

Základní výstup

Výběr dat

Zpracování chybějících hodnot

Descriptive Statistics: Spreadsheet 1

Variables: ALL

Quick | Advanced | Normality | Prob. & Scatter | Categ. plots | Options

Summary: Descriptive statistics

Frequency tables | Histograms

Box & whisker plot for all variables

Summary

Cancel

Options

SELECT CASES

Wghtd momnts

DF =

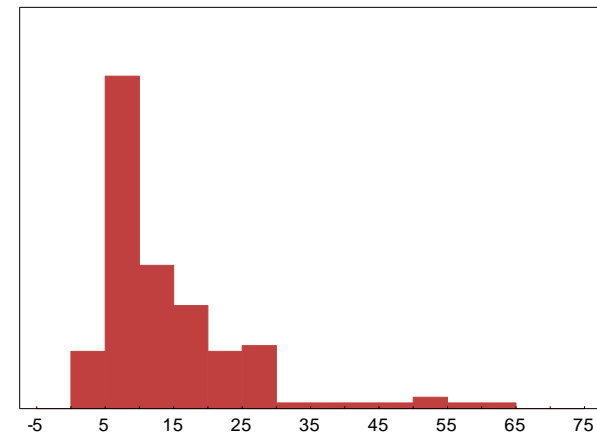
W-1 | N-1

MD deletion

Casewise | Pairwise

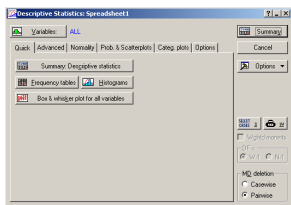
Popisné grafy I. Histogram a graf četnosti

- ◆ Tyto grafy se používají k zobrazení podílu výskytu hodnot v určitém intervalu proměnné. Oba grafy se liší způsobem zobrazení poměrů, zatímco sloupcový graf četností vynáší jako výšku sloupce přímo počet hodnot, u histogramu je důležitá plocha sloupce (počet hodnot zde odpovídá ploše a ne výšce sloupce), která vyjadřuje podíl objektů v daném intervalu, výška sloupce histogramu se získá jako podíl plochy (tj. počtu objektů) a šířky intervalu. V případě stejných šířek intervalů vypadají oba typy grafů stejně, liší se v případě nestejných intervalů (sloupce histogramu jsou u širších intervalů nižší – plocha sloupce odpovídá počtu objektů).
- ◆ Sloupce tedy odráží četnost objektů v daném intervalu, kterou vyjadřují buď svou výškou nebo plochou. Histogramy mohou existovat v několika formách 1) histogram relativních a absolutních četností a 2) histogram normální a kumulativní.

Analýza dat na PC I.

Tvorba grafů

- ◆ Jako součást analýzy
- ◆ Lišta grafů
- ◆ Samostatné menu grafů
- ◆ Graphs of block and input data

7 Var7	8 Var8	9 Var9	10 Var10
0,239879	0,063452	0,288747	0,480281
0,4376	Statistics of Block Data		687158
0,5746	Graphs of Block Data		295108
0,7856	Graphs of Input Data		Values/Stats Var7...
0,3256			Histogram Var7
0,3446	Cut	Ctrl+X	Box-Whisker Var7
0,3196	Copy	Ctrl+C	Probability Plot Var7
0,8226	Copy with Headers		Scatterplot by...
0,0966	Paste	Ctrl+V	2D Histogram by...
0,6646	Paste Special...		3D Histogram by...
	Fill/Standardize Block		Box-Whisker by...
	Clear		Probability Plot by...
	Format		Matrix Scatterplot...
	Marking Cells		

	8 Var8	9 Var9	10 Var10
7	Var8	Var9	Var10

Tvorba histogramu/grafu četnosti

Způsob zobrazení více proměnných

Nastavení intervalů grafu:

- Na základě celých čísel v datech
- Počet intervalů
- Podle kódů

Proložení normálního rozložení

Galerie všech grafů

Výběr dat

Vážení dat

Možnosti nastavení

Pokročilá tvorba histogramu/grafu četnosti

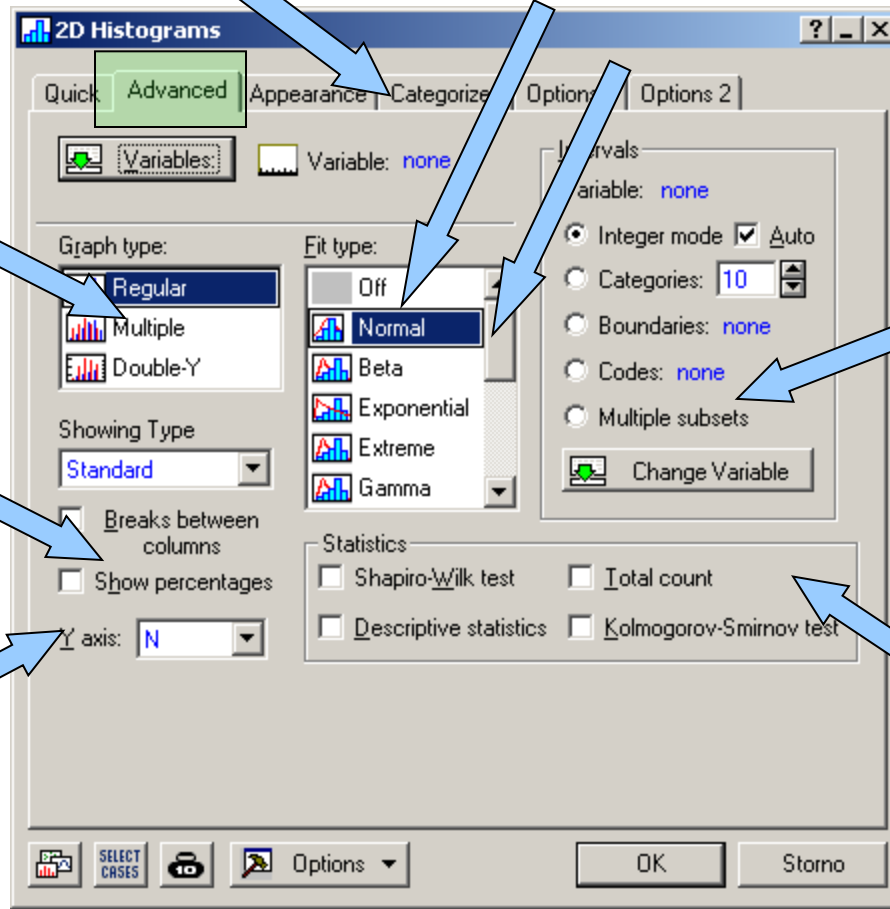
Kategorizace grafu

Proložení různých rozložení

Způsob zobrazení více proměnných

Způsob zobrazení

Zobrazení hodnot na ose Y

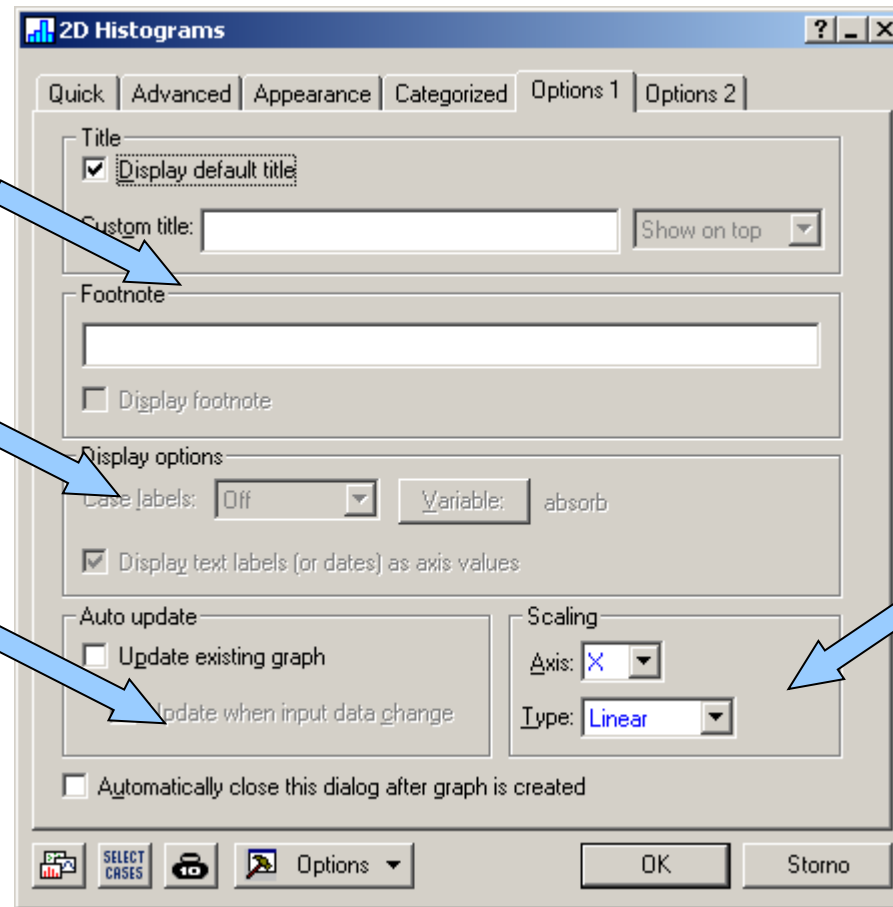

Kategorizace

- celá čísla v datech
- počet kategorií
- hranice
- kódy
- výběr dat

Testy normality a popisná statistika

Nastavení společná různým typům grafů I

Popisky grafu

Zobrazení popisek dat

Překreslení existujícího grafu

Transformace os

Nastavení společná různým typům grafů II

Normální (karteziánský)
nebo polární systém

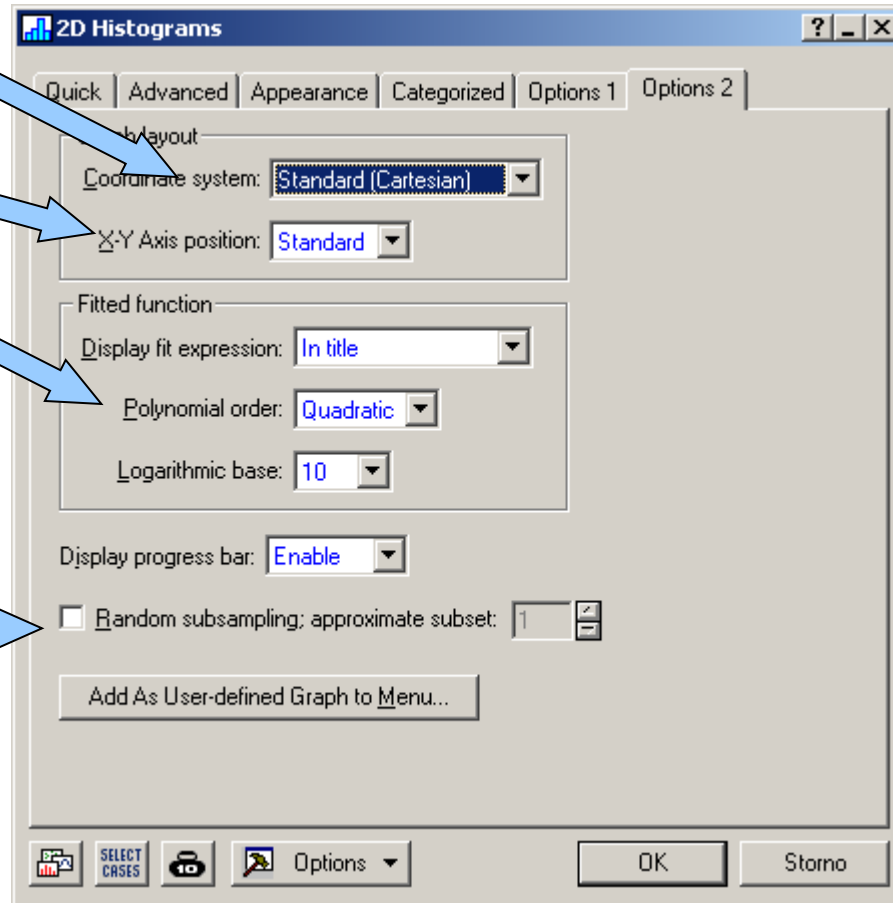
Pozice os

Zobrazení regresní
funkce, nastavení
polynomu pro proložení,
základ logaritmu

Zobrazit postup výpočtu

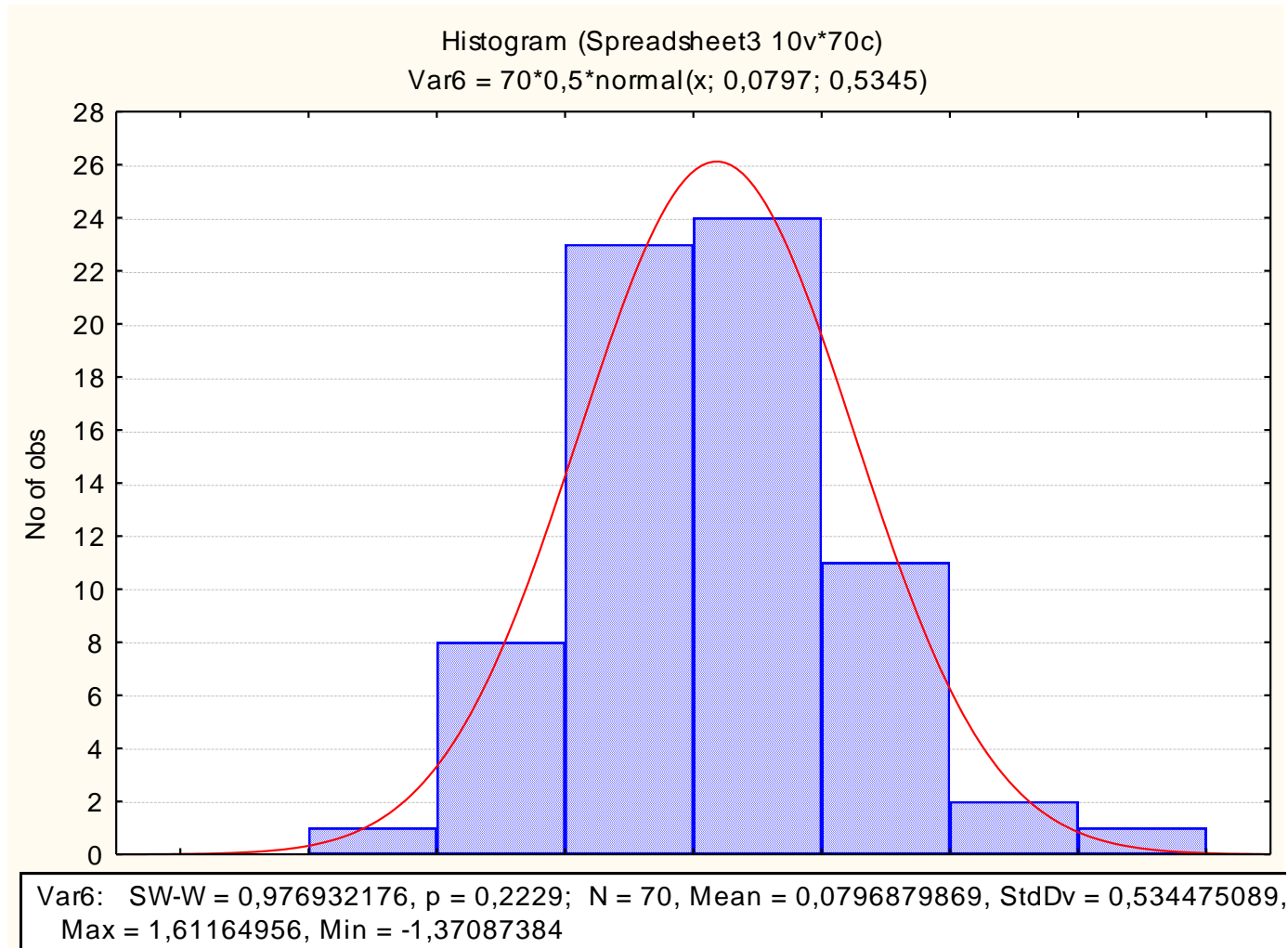
Výběr z dat

Přidání upraveného grafu do
menu

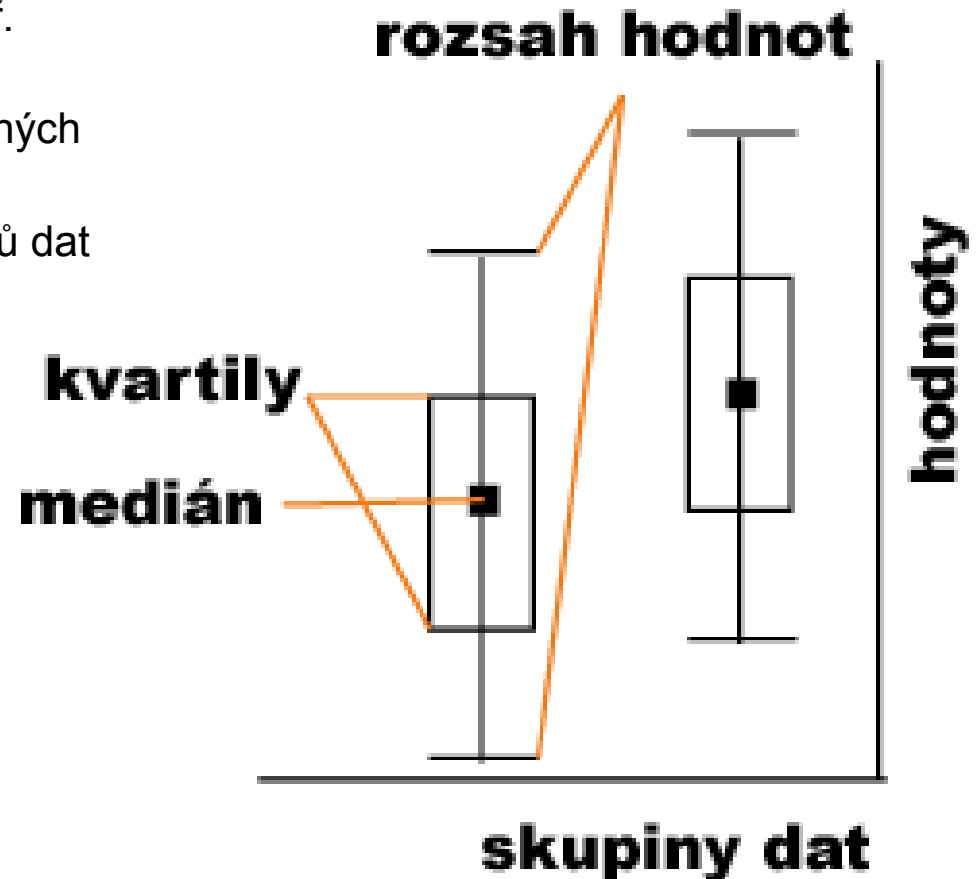
Analýza dat na PC I.

Ne - Histogram

Box & whisker plot

- ◆ Typ grafu vynášející několik významných bodů rozložení, např. medián, kvartily a rozsah hodnot
- ◆ Poskytuje grafický přehled popisných statistik
- ◆ Rychlé srovnání několika souborů dat
- ◆ Umožňuje orientačně posoudit normalitu dat

Analýza dat na PC I.

Box and whisker plot

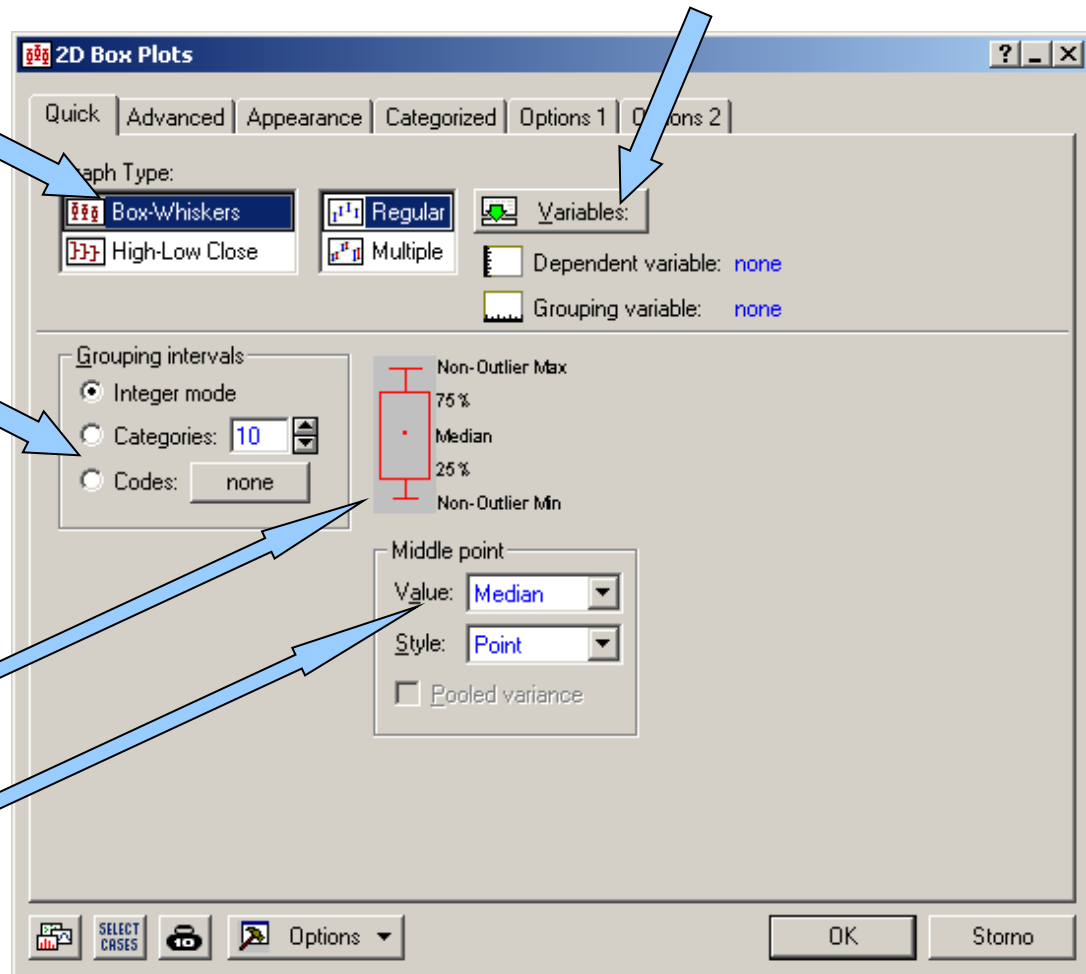
Datová a kategorizační proměnná

Způsob zobrazení box and whisker plotu

Kategorizace hodnot do jednotlivých grafů

Preview grafu

Ukazatel středu

Analýza dat na PC I.

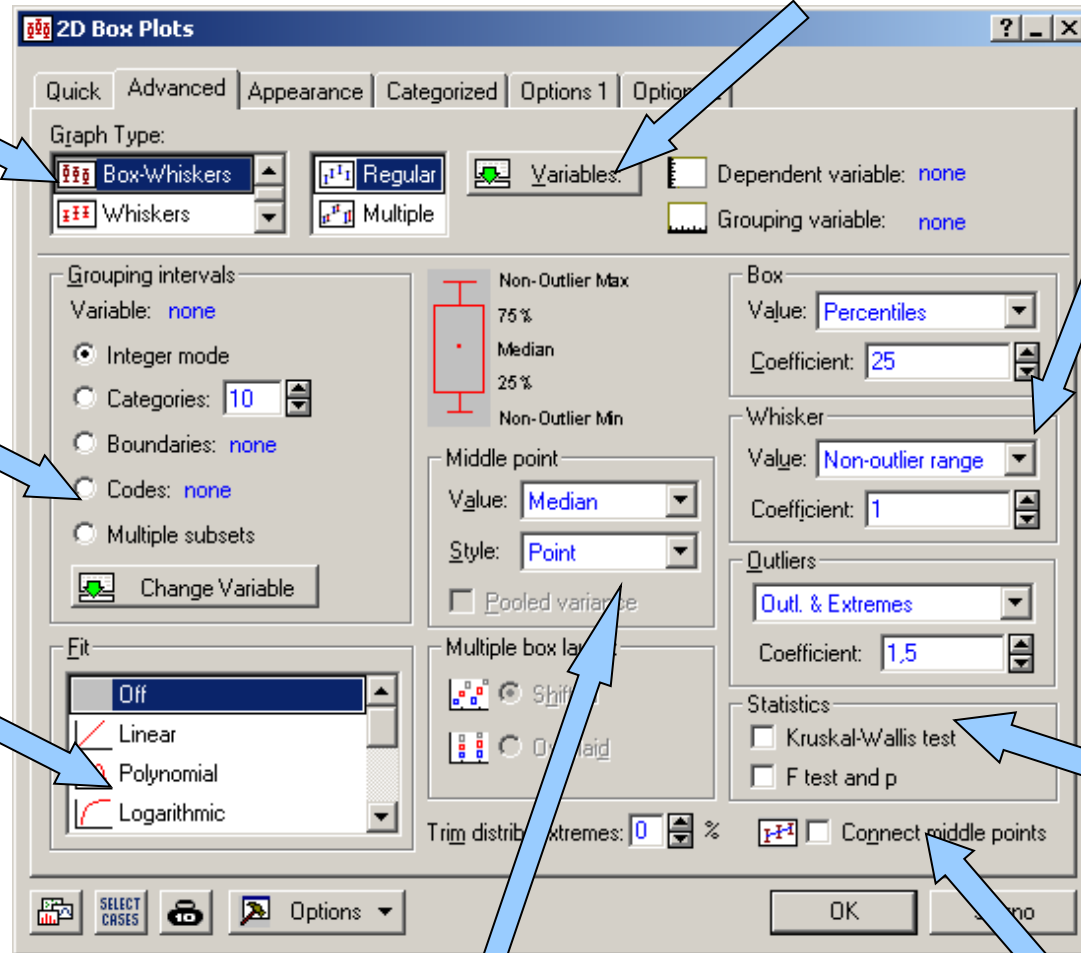
Box & whisker plot II

Datová a kategorizační proměnná

Typ grafu

Kategorizace hodnot do jednotlivých grafů

Proložení křivky

Které statistiky budou zobrazeny

Statistické testy

Středová hodnota

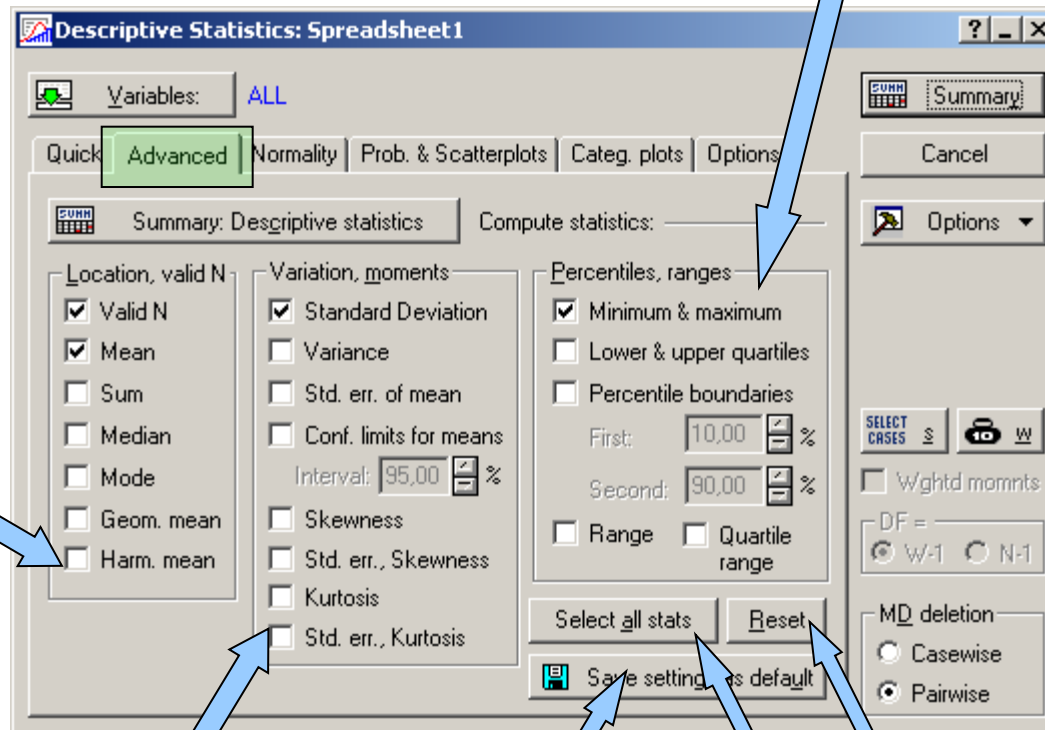
Spojení středů

Analýza dat na PC I.

Detailní popisná statistika

Percentily, rozsahy

Ukazatele
středu rozložení
a počet hodnot

Tvar rozložení (šířka,
asymetrie atd.)

Uložení nastavení

Vybrání všech statistik

Zrušení výběru statistik

Analýza dat na PC I.

Normalita dat

Histogram

Frekvenční tabulky

Nastavení histogramu

Testy normality

3D histogram

Kategorizovaný histogram

Srovnání rozložení

Descriptive Statistics: Spreadsheet 1

Variables: none

Quick | Advanced | **Normality** | Prob. & | Plots | Categ. plots | Options

Distribution

Frequency tables Histograms

Categorization

Number of intervals: 10

Integer intervals (categories)

Normal expected frequencies

Kolmogorov-Smirnov & Lilliefors test for normality

Shapiro-Wilk's W test

3D histograms, bivariate distributions

Categorized histograms

Stem and leaf

Stem & leaf plot

Compressed

Use Nonparametrics, Process Analysis, or Graphs (P-P or Q-Q) to fit other distributions; use Survival Analysis to fit distributions to censored data.

Summary

Cancel

Options

SELECT CASES

Wghtd momnts

DF =

W-1 N-1

MD deletion

Casewise

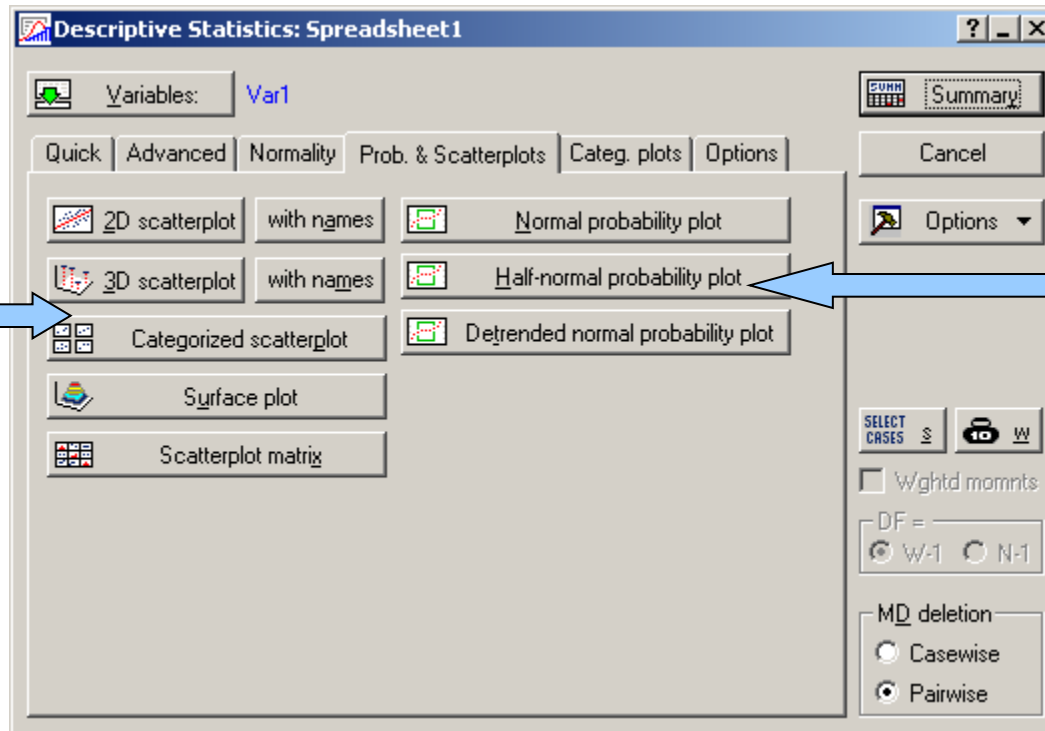
Pairwise

Stem and leaf plot

Analýza dat na PC I.

Popisné grafy

Grafy
vynášející proti
sobě různým
způsobem
proměnné

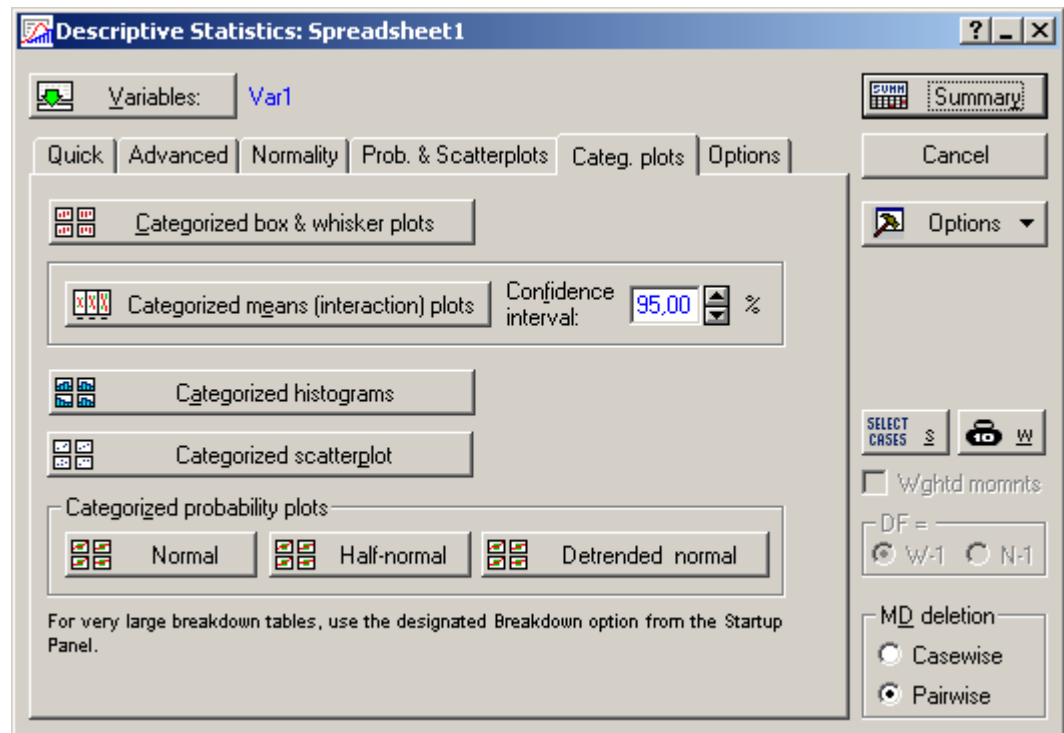

Grafy normality

Kategorizované grafy

Kategorizované grafy

proměnné jsou rozloženy na skupiny dané kategorizační proměnnou (např. proměnná obsahující výšku postavy může být rozdělena podle pohlaví jinou proměnnou obsahující informaci o pohlaví jednotlivých osob (řádků první proměnné))

Analýza dat na PC I.

Nastavení popisné statistiky

Obecná nastavení

Nastavení zobrazení box & whisker plotu

Descriptive Statistics: Spreadsheet1

Variables: Var1

Quick | Advanced | Normality | Prob. & Scatterplots | Categ. plots | Options

Options for descriptive statistics

- Display long variable names
- Extended precision calculations

Options for Box-Whisker plots:

- Median/Quartiles/Range
- Mean/SE/SD
- Mean/SD/1.96*SD
- Mean/SE/1.96*SE

MD deletion

- Casewise
- Pairwise

Cancel

Options

SELECT CASES

Wghtd momnts

DF =

- W-1
- N-1